

وقتی پای مصالح ملی در میان است؛

گلایه‌ها محفوظ الان زمان مشارکت است

رضا معطریان / ایران

گروه سیاسی

سه روز دیگر برگ دیگری از کتاب انتخابات و جمهوریت در جمهوری اسلامی ایران ورق می‌خورد. انتخابات یازدهمین دوره مجلس شورای اسلامی روز جمعه دوم اسفندماه به همراه انتخابات میان دوره‌ای مجلس خبرگان رهبری برگزار می‌شود. ماراتن انتخابات اگرچه جمعه به پایان می‌رسد اما از ابتدا تا رسیدن به این مرحله فراز و نشیب‌های زیادی راپشت سر گذاشته است. احزاب و گروه‌های سیاسی، مجریان و ناظران انتخابات، رسانه‌ها و افکار عمومی هرکدام در فرصت ۵-۶ ماهه تا منتهی شدن به جمعه دوم اسفند ماه تکلیف و تحرکات متعدد راپشت سر گذراندند. مهم‌ترین فراز این ماراتن هم به سباق همه انتخابات در ایران موضوع بررسی صلاحیت نامزدهای انتخابات بود که کم و کیف آن حالا دیگر برای همه مطلعان از وضعیت سیاسی ایران، طبیعی وچه بسا قابل پیش بینی شده است. از همین زاویه شاید گفته‌هایی هم بر اصلاح طلبان وارد باشد که چرا از ابتدا چاره اندیشی لازم برای امواجبه چنین شرایطی نداشته‌اند. به هر روی سیر تحولات انتخاباتی به شکلی رقم خورده که یک طرف ماجرا یعنی اصلاح طلبان و اعتدالیون به نسبت رقبای اصولگرای خود با دست بسته و شانس کمتر پای به میدان رقابت نابرابر گذاشتند. شورای عالی سیاست‌گذاری اصلاح طلبان در نهایت توانست لیست انتخاباتی ارائه دهد و تصمیم را در تهران به احزاب اصلاح طلب واگذار کرد و در شهرستان‌ها هم اصلاح طلبان را مخیر کرد در صورتی که نامزدی داشتند از آنها حمایت کنند بدون آنکه نام شورای عالی سیاست‌گذاری اصلاح طلبان روی لیستی بی‌دست و توانمند جمهوری گرفته تا رئیس مجلس و برخی چهره‌های شاخص اصولگرا مثل احمد توکلی و محمد رضا باهنر هم در موضعی جداگانه خواستار توجه بیشتر شورای نگهبان به رقابتی شدن انتخابات شدند. در میانه راه هم اگرچه تعداد زیادی از یازماندگان به میدان رقابت برگشتند اما تغییر محسوسی در وضعیت رقابت جناح‌ها نداشت و در حقیقت چهره‌های شاخص اصلاح طلب و اعتدالی و مستقل مجوز ورود به انتخابات را نیافتند که در رأس آنها می‌توان به علی مطهری نماینده ادوار هشتم، نهم و دهم مجلس اشاره کرد.

با وجود این، همه منتقدان در کنار گلایه‌هایی که داشتند همزمان بر شرکت در انتخابات تأکید دارند. به‌گونه‌ای که موضوعی به نام «تحریم» اساساً در بین گروه‌های سیاسی قانونی مطرح نشد. حالا دولیست مجز از سوی احزاب اصلاح طلب در تهران منتشر شده که بجز ۵-۶ نفر چهره شاخصی در میان آنها دیده نمی‌شود. این یعنی آنکه این جناح سیاسی با وجود انتقادات و گلایه‌هایی که دارند، با صندوق رأی قهر نکرده‌اند و بر اساس تحلیل‌های خود با حداقل توان موجود پای به میدان گذاشته‌اند تا چه بسا اقلیتی منسجم و هماهنگ را در برابر طیف‌های مختلف اصولگرای حاضر در مجلس آینده تشکیل دهند. علی شکاری را در دبیر کل حزب اتحاد ملت که حزیش اقدام

به ارائه لیست نکرده هم ارائه ندادن لیست را به معنای قهر یا تحریم انتخابات ندانسته و در گفت‌وگویی با ایرنا گفته است: «برای ما اصل شرکت در انتخابات است و معتقدم مسیر اصلاحات از صندوق رأی عبور می‌کند و برای صندوق رأی اعتبار و ارزش زیادی قائل هستیم و حتی در شرایطی که این صندوق نتواند اصالت‌ها و اعتبار اصلی خودش را داشته باشد، هر مقدار که بهره‌ای از اصالت و اعتبار داشته باشد، باز برای ما فرصت است و می‌خواهیم از این فرصت استفاده کنیم.»

حزب کارگزاران سازندگی هم در بیانیه انتخاباتی خود اگر چه تصریح کرده که «خونین دلیم» و نسبت به برخی اقدامات و مواضع و عملکردهای انتخاباتی انتقاداتی را وارد کرده اما در نهایت تأکید کرده که «بخاطر ایران، به نام دموکراسی و به رسم اصلاح طلبی» در انتخابات شرکت می‌کند و لیست ۳۰ نفره‌ای را هم برای تهران معرفی کرده است.

از بیانیه این حزب برمی‌آید که دغدغه‌های آنها فراتر از بحث‌های جناحی و معطوف به آینده سیاست‌ورزی و فردای ایران است چنان که در بخشی از این بیانیه آمده است: «مانگران آن هستیم که با تضعیف «دولت ملی» و «تهاد‌های انتخابی»

مشروعیت سیاسی در ایران چنان صدمه ببیند که راه بر تحریم‌های بیشتر، تجاوزها و تعرض‌های خارجی و از همه بدتر تقویت نیروی گریز از مرکز و تهدید وحدت ملی و سرزمینی ایران بیشتر شود.»

حزب اعتدال و توسعه که به دلیل رد صلاحیت‌ها نتوانسته لیست انتخاباتی بدهد نیز در بیانیه‌ای مردم را به شرکت در انتخابات دعوت کرده است. در بخشی از این بیانیه آمده است: «با عنایت به شرایط داخلی

کشور، تهدیدات فزاینده خارجی و لزوم وحدت و انسجام ملی، دناوم و تعمیق آرایش سیاسی احزاب و جریان‌های همسو در انتخابات آتی ضروری به نظر می‌رسد. لذا از کلیه این گروه‌ها دعوت می‌شود تا در فرصت کوتاه باقی‌مانده، برای تقویت تعاملات فی‌مابین و حمایت از نامزدهای مورد توافق تلاش کنند. بر همین اساس نیز از تشکیلات حزب در همه استان‌ها خواسته شده است همراهی با جریان‌ها و احزاب همسو را بنابر اقتضائات محلی در هر حوزه انتخابیه با جدیت در دستور کار قرار دهند.»

تأکید بر مشارکت در انتخابات در حالی است که اعمال فشارهای امریکا با هدف فاصله انداختن میان مردم و حاکمیت همچنان ادامه دارد و قاعدتاً کیفیت حضور مردم در پای صندوق‌های رأی موضوعی است که از سوی محافل خارج‌نشین ضد ایرانی و امریکایی‌ها صدم می‌شود. بر همین اساس بود که محمد جواد ظریف وزیر امور خارجه هم پیش از این گفته است: «در انتخابات باید زمینه حضور گسترده فراهم شود تا مردم حضور حداکثری داشته باشند. این حضور حتماً می‌تواند تعیین‌کننده باشد امریکا مجبور است سیاست فشار حداکثری خود را کنار بگذارد، بنیز در سیاست ترامپ شکست خورده است و خسارات ایران را پرداخت کند تحریم‌ها را کنار بگذارد به ۵۰۰ برگردد.»

این دغدغه البته در بیانات رهبر معظم انقلاب صراحت و برجستگی بیشتری دارد آنجا که ایشان در تشریح اهمیت شرکت در انتخابات، ۱۵ بهمن در دیدار قشرهای مختلف مردم گفتند: «ممکن است کسی از بنده خوشش نیاید، اما اگر ایران را دوست دارد، باید به پای صندوق رأی بیاید، بنابراین هرکس

به ایران علاقه‌مند است و امنیت کشور، حل شدن مشکلات و گردش صحیح بخنگانی را دوست دارد، در انتخابات شرکت کند.» به گفته رهبر معظم انقلاب: «برگزاری پرشور انتخابات و حضور همگانی مردم در پای صندوق‌های رأی، تضمین‌کننده امنیت کشور خواهد بود، زیرا دشمنان از پشتوانه مردمی نظام پیش از امکانات تسلیحاتی آن هراس دارند... در کشور مشکلات و گرفتاری‌هایی وجود دارد که برخی ناشی از تحریم‌ها و علت برخی هم کم‌کاری‌های ما، اما با وجود این مشکلات، مردم به دلیل آنکه در انتخابات موضوع آبروی نظام و امنیت کشور در میان است، به میدان خواهند آمد.»

حجت‌الاسلام حسن روحانی رئیس جمهوری هم که در چند سخنرانی گلایه‌هایی رانسبت به وضعیت انتخابات بیان کرده بود، اما همواره بر اهمیت و ضرورت مشارکت مردم در انتخابات تأکید داشته و توصیه کرده که با صندوق‌های رأی قهر نکنیم، او در سخنرانی ۲۲ بهمن در میدان آزادی تهران گفته بود: «ملت بزرگ ایران، انتخابات دوم اسفند، یک انتخابات، در میان همه انتخابات‌هاست؛ انقلاب ما در سایه انتخاب در دست ملت به پیروزی رسید و انقلاب برای این بود که راه انتخاب با ما یاز باشد. مردم عزیز، یکی از بالاترین ارزش‌های ملی و دینی ما انتخاب و قدرت انتخاب است؛ بتوانیم بین دو راه راه

بهتر را برگزینیم؛ بتوانیم بین چند راه، راهی که بهتر است برگزینیم؛ انتخاب یکی از دستاوردهای بزرگ انقلاب اسلامی است؛ ممکن است در این انتخابات گله و انتقاد داشته باشیم، اشکالی ندارد؛ انتقاد آزاد است، اما مردم عزیز ایران؛ انتقاد باشد و منتقد باشیم، ولی خواهش می‌کنم انفعال نباشد و منفعل نشویم. به‌خاطر این کاری‌ان کار، به‌خاطر این اقدام با آن اقدام، با صندوق رأی قهر نکنیم. انتخابات و صندوق رأی منجی ماست. نباید با صندوق و انتخابات قهر کنیم؛ به هر صورت است باید پای صندوق انتخابات برویم؛ امام (ره) ما را دعوت کرد به انتخابات که صندوق رأی را رها نکنیم؛ در هر انتخاباتی رهبری معظم انقلاب تأکید کرد که در انتخابات حضور پیدا کنیم. انتخابات غیر از عظمت ملی، امنیت ملی، ایستادگی در برابر دشمن، آن هدف مهم و ارزشمند یعنی انتخاب که دستاورد انقلاب است و نهاد انتخاب و انتخابات را تقویت خواهد کرد.»

به هر روی به نظر می‌رسد مجادله‌ها و مباحثه‌های انتقادی حالا به پایان رسیده است. این البته به معنای نادیده گرفتن اشکالات و ضعف‌های سیستم انتخاباتی کشور و انتقادات نسبت به عملکرد شورای نگهبان نیست اما گویا ملاحظات و مصالح کلان‌تری در میان است که مجموعه‌های سیاسی را مجاب کرده دوم اسفند ماه پای صندوق رأی بروند. در حقیقت می‌توان گفت اگرچه انتقادات و گلایه‌ها محفوظ است اما الان زمان مشارکت است.

چنانکه اسحاق جهانگیری معاون اول رئیس جمهوری هم روز شنبه در موسسه مطبوعاتی- فرهنگی «ایران» تأکید کرد: «گله‌ها و نقدها سر جای خود باقی است و باید به آنان رسیدگی شود، اما همه باید برای سر بلندی کشور در انتخابات شرکت کنیم.»

پیام مشارکت اصلاح طلبان در انتخابات از زبان زهرا شجاعی در گفت‌وگو با «ایران»:

برای ایران در انتخابات شرکت می‌کنیم

حسن دانیایی فرد دیپلمات پیشین در گفت‌وگو با «ایران»:

انتخابات از انگاره‌های قدرت ملی ایران است

حسن رسولی رئیس ستاد انتخابات شورای عالی اصلاح‌طلبان

برای اصلاح طلبی یک کرسی مجلس هم اصالت دارد

بدون شک یکی از مهم‌ترین دلایل ضرورت مشارکت در انتخابات سراسری، تقویت انسجام سیاسی و قدرت ملی کشوری است که همه ما به آن اعتدای جایگاهش در جهان تعلق خاطر داریم. اینکه حضرت امام(ره) شرکت در انتخابات را واجب شرعی اعلام کردند و رهبری معظم انقلاب نیز بارها در همین مسیر بیاناتی را ایراد کردند و در آخرین موضع‌شان در این باره گفتند «اگر کسی از من خوشش نمی‌آید به خاطر ایران در انتخابات شرکت کند.» موید همین نظر است.

بی‌راه نیست اگر بگوییم که بخش قابل توجهی از وجهه جمهوریت نظام جمهوری اسلامی در ساختار واقعی قدرت متأثر از نرخ مشارکت مردم در انتخابات سراسری است. طی ۱۰ دوره اخیر مجلس شورای اسلامی متوسط نرخ مشارکت در سراسر ایران ۵۶/۵۰ درصد بوده است. بالاترین نرخ مشارکت در مجلس پنجم با ۷۱ درصد و پایین‌ترین آن با نرخ مشارکت ۵۱ درصد در مجلس هفتم بوده است. بنابر این هدف‌گیری این انتخابات تحقق حد نصابی از مشارکت است و همه دلسوزان انقلاب از مراجع اجرایی و نظارتی و سایر بخش‌های حاکمیتی قوا یه گانه تا احزاب و جریان‌های سیاسی کما فی السابق در تحقق این هدف تعیین‌کننده بوده و هستند.

جریان اصلاحات نیز از مدت‌ها قبل با تصویب شورای عالی سیاست‌گذاری جبهه اصلاح طلبان ایران اسلامی تمهیدات لازم را برای کمک به برگزاری انتخابات پرشور و رقابتی آغاز کرد. راهبرد اصلی ما کمک به تحقق مشارکت حداکثری با حفظ هویت اصلاح طلبی بوده است و در این راستا سیاست‌ها، شاخص‌ها و مجموعه ضوابطی تدوین و به سازمان اجرایی این جبهه در مرکز و استان‌ها ارائه شد. اما به رغم راهبردهای پیش‌بینی شده متأسفانه در مراحل مختلف رسیدگی و بررسی صلاحیت داوطلبان به طرز ناباورانه‌ای با حذف گسترده نامزدهای خود روبه‌رو شدیم. برای اولین بار رد صلاحیت‌ها در حوزه‌های انتخابیه تک نماینده بیش از تهران بود. به گونه‌ای که به رغم همه پیگیری‌هایی که صورت گرفت و شکایت‌ها و پیگیری‌هایی که کاندیداهای نام آور و رأی آور اصلاح طلب به شورای محترم نگهبان ارائه دادند، تعداد بسیار ناچیزی از نامزدهای ما در واپسین روزهای مانده به زمان تبلیغات رسمی اجازه حضور در برخی حوزه‌های زمانت پیدا کردند. بیش از ۹۰ درصد دبیران کل احزاب اصلاح طلب که ثبت‌نام کرده بودند؛ رد صلاحیت شدند. بنابر این شورای عالی سیاست‌گذاری جبهه اصلاح طلبان ایران اسلامی در مسیر تحقق هدف تعیین شده یعنی کمک به تحقق مشارکت حداکثری با چالش بسیار جدی روبه‌رو شد.

این شرایط نامطلوب در شورای عالی سیاست‌گذاری مورد بحث قرار گرفت و نتیجه در قالب بیانیه رسمی منتشر شد. اعلام شد که چون امکان ارائه لیست با ابتنا بر همه ظرفیت اصلاح طلبی از این جریان گرفته شده است، نمی‌توانیم لیست مورد وفاق و همه شمول به مردم شریف تهران معرفی کنیم. البته پیشاپیش با ارائه راهبردها و شاخص‌ها کار استان‌ها به خودشان واگذار شده بود.

در عین حال مشخص بود که ۸ تا ۱۰ حزب از مجموعه احزاب عضو شورای عالی از یک تا نهایت سه یا چهار داوطلب تأیید شده در تهران دارند. به همین دلیل در بند دوم بیانیه از این دسته از احزاب تقاضا شد که با استفاده از حقوق اساسی سیاسی خود به‌عنوان حزب دارای پروانه فعالیت از کمسیون ماده ۱۰ قانون احزاب به نسبت ظرفیتی که هر کدام دارند در انتخابات شرکت و داوطلب معرفی کنند اما از نام و عنوان شورای عالی سیاست‌گذاری جبهه اصلاح طلبان ایران اسلامی استفاده نکنند. چرا که حفظ انسجام و همگرایی بین همه ظرفیت‌های اصلاح طلبی ضرورتی بسیار مهم است.

فراموش نکنیم که اصلاح طلبان در سال‌های ۹۲، ۹۴ و ۹۶ با همین ساز و کار اجماع ساز در سه انتخابات مهم و سراسری به پیروزی رسیدند. پس بعید نبود اگر امکانات لازم برای عمل به وظیفه انقلابی و ملی در اختیار قرار می‌گرفت و میدان سیاست‌ورزی انتخاباتی متناسب برای اصلاح طلبان در مرکز و در حوزه‌های انتخابیه فراهم می‌شد همچنان می‌توانستند نسبت به افزایش مشارکت مردم در انتخابات نقش آفرین باشند. اما از آنجا که این فرصت و امکان از شورای عالی سیاست‌گذاری گرفته شده شورا نمی‌توانست از احزاب و بدنه اجتماعی و سازمان رأی خود را بخوهد که با دست بسته در عرصه رقابتی حضور پیدا کنند. اما بر خلاف تهران شورای سیاست‌گذاری در حوزه‌های انتخابیه‌ای که امکان رقابت داشته از جمله سه حوزه انتخابیه در خراسان شمالی قهرست کامل ارائه کرده است. حتی در استان ایلام اگر چه فقط یک نامزد تأیید شده داریم اما برای همان یک نامزد ستاد انتخابات و تبلیغات را فراهم کرده‌یم. بنابر این در قالب تصمیم استراتژیکی که شورای عالی سیاست‌گذاری جبهه اصلاح طلبان ایران اسلامی اتخاذ کرده است تکلیف برای باورمندان به این جریان فکری در سراسر کشور روشن است.

راهبرد جریان اصلاحات کمک به مشارکت حداکثری بوده و هست. صندوق رأی در مرام اصلاح طلبی نقش بی‌بدیل دارد و آنچه که می‌تواند هم مصالح ملی کشور را تأمین کند و هم بدخواهان انقلاب اسلامی ایران را ناکام کند، صندوق رأی و برگزاری انتخابات با نشاط است. من از همه اصلاح طلبان تقاضا دارم که متناسب با ظرفیتی که در اختیار دارند به انجام این وظیفه ملی و انقلابی و استیفای حقوق اصلاح طلبانه خود اقدام کنند. برای اصلاح طلبی حتی یک کرسی مجلس اصالت دارد. اینکه با رأی ما حتی یک نفر در جایگاه نمایندگی مجلس قرار بگیرد در صدای مردم باشد و به صفات پاکدستی، ایمان به انقلاب، شجاعت و اشراف به مسائل داخلی و بین‌المللی شناخته شود؛ فرصتی است که نباید آن را از دست داد.

یادداشت

تعداد واجدان رأی و درصد مشارکت ادوار مجلس

مشارکت (درصد)

واجدان حق رأی (نفر)

مجلس اول

مجلس دوم

مجلس سوم

مجلس چهارم

مجلس پنجم

مجلس ششم

مجلس هفتم

مجلس هشتم

مجلس نهم

مجلس دهم

مجلس یازدهم

مجلس اول

مجلس دوم

مجلس سوم

مجلس چهارم

مجلس پنجم

مجلس ششم

مجلس هفتم

مجلس هشتم

مجلس نهم

مجلس دهم

مجلس یازدهم

مجلس اول

مجلس دوم

مجلس سوم

مجلس چهارم

مجلس پنجم

مجلس ششم

مجلس هفتم

مجلس هشتم

مجلس نهم

مجلس دهم

مجلس یازدهم

مجلس اول

مجلس دوم

مجلس سوم

مجلس چهارم

مجلس پنجم

مجلس ششم

مجلس هفتم

مجلس هشتم

مجلس نهم

مجلس دهم

مجلس یازدهم

مجلس اول

مجلس دوم

مجلس سوم

مجلس چهارم

مجلس پنجم

مجلس ششم

مجلس هفتم

مجلس هشتم

مجلس نهم

مجلس دهم

مجلس یازدهم

مجلس اول

مجلس دوم

مجلس سوم

مجلس چهارم

مجلس پنجم

مجلس ششم

مجلس هفتم

مجلس هشتم

مجلس نهم

مجلس دهم

مجلس یازدهم

مجلس اول

مجلس دوم

مجلس سوم

مجلس چهارم

مجلس پنجم

مجلس ششم

مجلس هفتم

مجلس هشتم

مجلس نهم

مجلس دهم

مجلس یازدهم

مجلس اول

مجلس دوم

مجلس سوم

مجلس چهارم

مجلس پنجم

مجلس ششم

مجلس هفتم

مجلس هشتم

مجلس نهم

مجلس دهم

مجلس یازدهم

مجلس اول

مجلس دوم

مجلس سوم

مجلس چهارم

مجلس پنجم

مجلس ششم

مجلس هفتم

مجلس هشتم

مجلس نهم

مجلس دهم

مجلس یازدهم

مجلس اول

مجلس دوم

مجلس سوم

مجلس چهارم

مجلس پنجم

مجلس ششم

مجلس هفتم

مجلس هشتم

مجلس نهم

مجلس دهم

مجلس یازدهم

مجلس اول

مجلس دوم

مجلس سوم

مجلس چهارم

مجلس پنجم

مجلس ششم

مجلس هفتم

مجلس هشتم

مجلس نهم

مجلس دهم

مجلس یازدهم

مجلس اول

مجلس دوم

مجلس سوم

مجلس چهارم

مجلس پنجم

مجلس ششم

مجلس هفتم

مجلس هشتم

مجلس نهم

مجلس دهم

مجلس یازدهم

مجلس اول

مجلس دوم

مجلس سوم

مجلس چهارم

مجلس پنجم

مجلس ششم

مجلس هفتم

مجلس هشتم

مجلس نهم

مجلس دهم

مجلس یازدهم

مجلس اول

مجلس دوم

مجلس سوم

مجلس چهارم

مجلس پنجم

مجلس ششم

مجلس هفتم

مجلس هشتم

مجلس نهم